

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
אחד עשר

היכל
שלישי

מאמר

רני ושמחי בת ציון

תקס"ו

מכ"ק אדמו"ר הזקן

הרב רבי שניאור זלמן מליאדי

(בעל התניא והשו"ע)

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה

מאה ושתים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הרה"ח ר' אברהם אליעזר הלוי בן חי'

לאריכות ימים ושנים טובות

ולרפואה שלימה וקרובה

בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו

פתח מבחון שע"ז ממשיכים בחי' גילוי אור א"ס ב"ה למטה מטה מבחון לשערי צדק העליון שישרה בחכמתו ית' ורצונו הם התו"מ מעשיות שהאדם מקיימן אף שאינו יכול להגיע לשערי צדק ברננה ושמה הנ"ל, רק רחמנא"ל לבא בעי אמ"ם ישום אליו לבו אזי רוחו ונשמתו אליו יאסוף כמ"ש בזהר דרוח"ם אייתי רוח ואמשיך רוח פי' שישים אליו לבו שיהי' חפץ בבחי' המשכת הגילוי של אור א"ס ב"ה בעסקו בתו"מ מעשיות אף שאינו יכול להתעורר ברננה ושמה אזי ונשמתו אליו יאסוף, למטה מטה מבחון לשערי צדק הנ"ל מפני שלגבי עצמותו ית' כחשיכה כאורה גשמיות ורוחניות שוי' השוה ומשוה קטן וגדול המשפילי לראות בשמים ובארץ בשוה ולכך יוכל להשפיל למטה מטה להתגלות אף חוץ לשערי צדק וזהו כי הנני בא ושכנתי בתוכך אף שאין כך נמצא בחי' הרננה ושמה אעפ"כ הנני בא ונמשך מלמעלה למטה מטה ושכנתי בתוכך מבחון לפתח הבית וזהו ממשיכים במצות הדלקת נר חנוכה מבחון וזהו ונלוו"ם גוים רבים אל הוי' שכ"כ יומשך השפע של גילוי אור א"ס ב"ה למטה עד מקום הגוים שאף הם ילוו אל הוי' ולכך מפטירין הפטורה זו בשבת חנוכה דוקא כנ"ל וד"ל.

RONI VESIMCHI BAT TZIYON—5566

Copyright © 2004 by

“KEHOT” PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

67 רחמנא לבא בעי: ראה סנהדרין קו, ב
 וברש"י שם. ספר חסידים סתק"ל (ובהנסמן במקור
 חסד שם) וסתק"צ. חובת הלבבות בהקדמה ד"ה
 וכאשר התברר לי.
 68 אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
 69 רוח אייתי רוח: ראה זהר תרומה קסב, ריש
 ע"ב.
 70 ונלוו גוים רבים אל הוי': זכרי' ב, טו.

נסדר בדפוס „עמפיער פרעסס“ ע"י מרדכי ליב בן פיגא ויוסף יצחק בן ברכה
 Empire Press, 550 Empire Blvd., • Brooklyn, N.Y. 11225 • (718) 756-1473 / Fax (718) 604-7633

נדפס בדפוס „פאסיפיק פרינטינג“ Pacific Printing
 784 E. 94th St. Brooklyn NY 11236. Tel. (718) 240-9607 Fax. (718) 240-0020

כי תזריע וילדה זכר וגו' פ"ה⁶⁰ דכאשר אשה מזרעת תחלה שהוא בחי' אתערותא דלתתא דכנ"י שמתעוררת מלמטה למעלה בבחי' רננה ושמחה בעבודה שבלב זו תפלה כמ"ש עבדו את ה' בשמחה ובואו לפניו ברננה אזי יולדת זכר שע"י אתערותא דלתתא⁶¹ מעוררים לעילא להמשיך בחי' גילוי השפעת חסדים למטה שהחסד⁶² נק' בחי' זכר כדכתיב וזכר⁶³ חסדו וגו' אבל כשאין נמצא בבחי' אתערותא דלתתא כ"א איש העליון מזריע תחלה מעצמו וממילא בלתי אתערותא דלתתא כלל אזי יולדת נקבה בחי' בת ציון שנעש' בחי' מקבלים להשפע עליונה בלבד וזהו בזמן הגלות בעו"ה כשאין נמצא בחי' רננה ושמחה שאז איש מזריע תחלה ויולדת בת ציון ולזאת הנביא מנחם לכנ"י רני ושמח בת ציון שאף שעתה אין נמצא בכנ"י בחי' רננה ושמחה מצד שהיא בחי' ב"ת אעפ"כ לע"ל יהי' אף בבת ציון בחי' רננה ושמחה, והיינו כמ"ש ולציון⁶⁴ יאמר אי"ש ואי"ש יולד בה וגו' פי' שלע"ל תתהפך מבחי' בת ציון להיות בחי' איש זכר כי אז יהי' בחי' אשה מזרעת תחלה שיולדת זכר לזאת תתהפך מבחי' בת ציון שעתה לבחי' איש זכר, ואיש יולד בה הנה בחי' ואיש השני הוא בחי' התגלות השפע מלעילא לעילא אשר אין בחי' אתערותא דלתתא מגיע לשם כלל כ"א ואי"ש דלעילא לעילא מזריע השפע עליונה מעצמו וממילא מלמעלה למטה לע"ל כמ"ש והוא⁶⁵ יכוננהו עליון שזהו בבחי' ואי"ש שיולד בה שהוא לעילא לעילא אשר אין מגיע לשם בחי' אתערותא דלתתא כלל. וזהו רני ושמח בת ציון כי הנני בא ושכנתי בתוך שזהו לע"ל כשאיש ואיש יולד בה והוא יכוננהו עליון שזהו ושכנתי בתוך שהוא בחי' ואי"ש שיולד בה מלעילא לעילא ממקום שאין מגיע לשם בחי' אתערותא דלתתא כלל כנ"ל, אז יהי' רני ושמח בת ציון מפני שאיש ואיש יולד בה וד"ל.

וזהו ענין הדלקת נר⁶² חנוכה על פתח הבית מבחוץ דוקא, דהנה כתיב פתחו⁶³ לי שערי צדק אבא בם אודה י"ה וגו' פי' שערי צדק הוא בחי' שערי זמרה דפסד"ז שבתפלה שהם נקראו שערי צדק כמ"ש וצדקתך⁶⁴ ירננו שהוא בחי' הרננה ברמזא שנו"ל כדכתיב נפשי⁶⁵ אויתך בלילה כו', אך מי שאינו זוכה וראוי להגיע לבחי' רננה אל שערי צדק להיותו מרנ"ן את בחי' צדקתך כשירת המלאכים עליונים בגבורות רשפי אש וצמאון גדול בבחי' השתוקקות נפלאה להיות כלתה נפשו לחצרות ה' כו', לזאת תיקנו הסופרים בחי' הדלקת נר חנוכה על פתח הבית מבחוץ להיות שמן הוא נמשך מחכמה עליונה שהתורה נקראת בחי' שמן⁶⁶ ותורה אור לכך מדליקין נר חנוכה על

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ימי חנוכה הממשמשים ובאים, הננו מוציאים לאור את המאמר „רני ושמח בת ציון“, מאת כ"ק אדמו"ר הזקן זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

מאמר זה הוא תדפיס מתוך ס' מאמרי אדה"ז תקס"ו – חלק ראשון, הוצאה חדשה שנמצא בדפוס.

מאמר זה לא הי' תח"י בעת ההדפסה הראשונה של סה"מ תקס"ו (בשנת תשל"ט), והוא נדפס כעת בפעם הראשונה.

*

לתועלת הולמדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים“

ט"ו כסלו, ה'תשס"ה

מאה ושתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו ברוקלין, נ. י.

(56) פי' דכאשר אשה מזרעת . . . אתערותא דלתתא: ראה ת"א מקץ לו, ג – וכנודע בזהר [ראה תיקוני זהר תי' (פז, א)]. וראה לקו"ת תזריע ד"ה שוש תשיש ועוד.
 (57) דלתתא מעוררים דלעילא: ראה זח"א פח, א.
 (58) שהחסד . . . זכר: ראה לקוטי אמרים להה"מ [הוצאת קה"ת] סימן רכא, ועוד.
 (59) זכר חסדו: תהלים צח, ג.
 (60) ולציון יאמר איש ואיש יולד: תהלים פז, ה.
 (61) והוא יכוננהו עליון: המשך הפסוק.
 (62) נר חנוכה על פתח ביתו מבחוץ: שבת כא, ב.
 (63) פתחו לי שערי צדק: תהלים קיה, יט.
 (64) וצדקתך ירננו: תהלים קמה, ז.
 (65) נפשי אויתך בלילה: ישעי' כו, ט.
 (66) שהתורה נקראת בחי' שמן: ראה ברכות נו, א. זח"ג לט, א.

וסימן בלבד פי' כי התורה ומצות שלמטה שמלובשים בגשמיות אינם מעצמו/ התו"מ שלמעלה ברוחניות כ"א זה בחי' הלבשה שנתלבה התו"מ במלבושים גשמיים דעה"ז כמו צמר הגשמי של הטלית והציצית שהוא למטה צמר גשמי ולמעלה נאמר עוטה⁴⁶ אור כשלמה שמהשלמה עליונה שנעשה מהודו מעטה לבושו יוצאים בחי' ציצית שהם המשכות השערות עליונות וכן קלף גשמי של התפילין שהוא רק בחי' דוגמא וציור דוגמת המצות רוחניים עליונים איך שהם בשרשן שהצמר של הטלית וציציותיו הגשמיים הוא הדמות והציור דוגמת הטלית עליון שעוטה אור כשלמה והציציות רוחניים השערות עליונות ועד"ז חכמת התורה המלובשת בגשמיים בעניני עה"ז הוא הדמות והציור דוגמת ח"ע הרוחניים של התורה ועד"ז כל המצות כולן שמלובשים בלבושים גשמיים של עה"ז נק' בחי' דמות וציור בלבד שהוא הדוגמא והסימן בלבד של התו"מ רוחניים שהאות והסימן של התו"מ גשמיים הוא בחי' הוראה על העצם המקור בחי' התו"מ רוחניים דלעילא ולכך נקראת מדת מלכותו ית' בשם ציו"ן מצד שבה מסומן ונצטיירו בחי' התו"מ שלמעלה בבחי' דמות וסימנא בלבד שמראה על העצם איך שהם במקורן ושרשן עצמו כנ"ל (ומאחר שמדת מלכותו ית' הוא בחי' הדמות עליון שבה נצטייר בחי' תו"מ בבחי' התלבושות בציונים וסימנים בלבד להראות על העצם כו' לכך נק' בחי' ציון וד"ל).

וזהו שמברכין⁴⁷ עובר לעשייתן של המצות ברו"ך אתה הוי' אמ"ה אקב"ו כו', פי' ברוך⁴⁸ הוא לשון ברכ"ה והמשכה וכמו המברך⁴⁹ את הגפן שכופף ראש הגפן לעפר הארץ שמוגדל ממנו ענף אחר שכל המשכה שנמשכת בשפע בתוספות ורבו נק' בחי' ברכה שע"י הברכה הגפן יצמיח ענף אחר בתוספות ורבו מקדם אשר לא נעשה, וכן ביוסף הצדיק עליון נאמר ויקראו⁵⁰ לפניו אבר"ך בהיות יוסף⁵¹ הוא בחי' צדי"ק עליון המשפיע ומברך השפע עליונה למטה (שהוא⁵² המשביר כנודע) לכך ויקראו לפניו אבר"ך שהוא מברך השפע להשפיע מעולם ועד עולם למטה וכמ"כ עובר לעשיית המצות אומרים ברוך אתה כו' שיומשך השפע עליונה בתוספת גילוי מלמעלה למטה שיהי' מלך אלהיך ציון בבחי' גילוי ממש ולא יסתיר העולם להתראות ליש ודבר שבפני עצמו וזהו מלך העולם וד"ל.

והנה כ"ז הוא בחי' ציון אך בזמן הגלות נקראת כנ"י⁵³ בחי' בת ציון בהיות ארז"ל איש⁵⁴ מזריע תחלה יולדת בת כו' אשה מזרעת תחלה יולדת זכר כמ"ש אשה⁵⁵

46 עוטה אור כשלמה: ראה גם מאמרי אדה"ז
 47 תקס"ד ע' צב. ע' ערב. אוה"ת בשלח ע' תעג.
 48 שמברכין עובר לעשייתן: ראה פסחים ז, ב.
 49 ויש"נ. שו"ע אדה"ז א"ח סי' מו, ג. קנח, טז. ובכ"מ.
 50 ברוך לשון המשכה: ראה לקו"ת בחוקתי
 51 ויקראו לפניו אבר"ך: מקץ מא, מג.
 52 יוסף הוא בחי' צדיק עליון: ראה זח"א קנג, ב.
 53 כנס"י . . . ציון: ראה לקו"ש חכ"ד ע' 353
 54 אש מזריע תחלה: ברכות ס, א.
 55 אשה כי תזריע: תזריע יב, ב.
 49 המברך את הגפן: כלאים ר"פ ז.
 54 אש מזריע תחלה: ברכות ס, א.
 55 אשה כי תזריע: תזריע יב, ב.

והענין דהנה רמ"ח³³ פקודין דעשה נקראו רמ"ח אברין דמלכא שדרך כלל נחלקין לשלשה קוין ימין ושמאל ואמצע שהם שלשה³⁴ דברים שהעולם עומד עליהן תורה ועבודה וגו', ג"ח ובכללן הוא מעשה הצדקה הוא מקו ימין, כי חסד³⁵ דרועא ימינא, ועבודה מקו שמאל ותורה מקו האמצעי כמשנ"ת במ"א, וכמו עד"מ בנפש האדם המלובשת בתוך רמ"ח אברי הגוף שכל חלק וכת פרטי מהנשמה מתלבש באבר פרטי המיוחד לו ולזאת כשיאחזנו חבירו באבר א' מאבריו בידו או ברגלו יוכל להמשיכנו עי"ז אליו ממ"ש כך ממש רמ"ח מ"ע הם אברים דמלכא שע"י קיום המ"ע ימשיך גילוי עצמו/ אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה וכן בת"ת³⁶ שכנגד כולן דאורייתא³⁷ מחכמה נפקא וזהו בחי' השמחה שישמח ישראל בעושי כעושי מקיים מצותיו ית' ועוסק בתורה שהיא חכמתו ית' לקשר מחשבה במחשבה ודבור בדבור ומעשה במעשה שזהו בכלל³⁸ נפשיך כמ"ש במ"א שע"י ימשיך גילוי עצמו/ אור א"ס ב"ה אשר הי' כלתה נפשו אליו ית' למטה כמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך וגו' וכמארז"ל אין³⁹ עומדין להתפלל לא מתוך שחוק כו' אלא מתוך שמחה⁴⁰ של מצוה וכן לדבר הלכה שמצטרך להיות בשמחה⁴¹ וטוב לבב מרוב כל וזהו עבדו את ה' בשמחה אך תחילה צריך להיות בחי' רננה ברמשא וזהו ובאו לפניו ברננה וכמארז"ל כבריייתא⁴² של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא שזהו מפסוקי דזמרה עד ק"ש ואח"כ מצטרך לחבר מדת לילה ביום שהוא בחי' ואהבת שבק"ש שהוא בחי' רננה ברמשא ואח"כ והי' הדברים אשר אנכי מצוך כו' שהוא בחי' יו"ם בחי' שמחה בצפרא כו' כנ"ל וד"ל.

רני ושמחי בת ציון⁷ כי הנני בא ושכנתי בתוך נאום ד' וגו', להבין ענין רינה ושמחה גם מה השייכות זאת לענין חנוכה, והל"ל התחלת³ הפטורה מפסוק ראיתי⁴ והנה מנורת זהב וגו', אך הנה כתיב עבדו⁵ את ד' בשמחה⁶ ובואו לפניו ברננה ונאמר בזהר ע"ז רננה⁸ ברמשא ושמחה בצפרא, וגם זה צריך ביאור מהו רננה ומהו שמחה ומהו רמשא ומהו צפרא. הענין דהנה רננה הוא בחי' עבודת המלאכים ועיריין⁹ קדישין עליונין שעבודתם בתמידיות הוא בתודה וקול זמרה בבחי' השתוקקות נפלאה בגבורות רשפי אש להיות נכספה⁸ וגם כלתה נפשם למקורם מדת מלכותו ית' אשר היא מלכות¹⁰ כל עולמים כו' והיינו מבחי' ההתבוננות שלהם בגדולתו ית' אשר לגדולתו אין חקר, היש¹¹ מספר לגדודיו ואתה¹² מחיה את כולם בהארת של כבוד מלכותו ית' שנקרא עליהם בלבד אבל מהותו ועצמותו מרומם לבדו עד שאין ערוך אליו כלל ומתנשא מימות עולם ועי"ז מתעוררים בתשוה נפלאה בבחי' רננה ושירה להכלל ולהבטל במקורם מדת מלכותו ית' המחיה אותם ומהוה מאין ליש תמיד, וזהו דכתיב זכרי¹³ רב טובך יביעו וצדקתך ירננו¹⁴ פי' צדקתך הוא מדת מלכותו ית' כמארז"ל אליהו צדק הוא מלכותא קדישא מאזני¹⁵ צדק תרין סמכין קשוט כו' פי' צדק הוא בחי' מדת מלכותו ית' הממלא תוך כ"ע להחיות את כולם וכמ"ש וצדק¹⁶ מלאה ימינך דהיינו בחי' החיות המגיע לכל הנבראים פרטיים הוא ממדת החסד ימין העליון שבמל' ית' כמ"ש בתפלה מכלכלי¹⁷ חיים בחסד וגו' ומאזני צדק פי' המשקל של המאזניים דלעילא למדוד השפע שבמל' ית' שנשפע להנבראים פרטיים שמודדים השפע זו במאזני צדק הם תרין סמכי קשוט כמה בשעור ומדה יומשך מבחי' צדק עליון היא מדת

- (1) רני ושמחי בת ציון: הנחת ר' משה בן כ"ק אדה"ז. נעתק מכת" 2140 קיא, א.
- הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי ממאמר זה מכת" 68 לו, א נדפס בסידור עם דא"ח (רעת, ג). והביאור נדפס לקמן ע' ריח.
- הנחת מהרי"ל (אחיו של כ"ק אדה"ז) ממאמר זה נדפס בתו"א לו, ד.
- וראה שערי אורה (כד, ב) באריכות.
- (2) רני ושמחי בת ציון: זכרי, ב, יד.
- (3) התחלת הפטורה מפסוק: ראה מגילה לא, א. – בחנוכה מפטירין בנרות זכרי, ובפרשי שם.
- (4) ראיתי והנה מנורת זהב: זכרי, ד, ב ואילך.
- (5) עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.
- (6) רננה ברמשא ושמחה בצפרא: זח"א רכט, א.
- (7) ועיריין קדישין: ראה זח"א מד, א.
- (8) נכספה וגם כלתה נפשם: ע"פ תהלים פד, ג.
- (9) מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
- (10) לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
- (11) היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
- (12) ואתה מחיה את כולם: נחמי' ט, ו.
- (13) זכר רב טובך: תהלים קמה, ז.
- (14) כמאמר אליהו: ראה תיקוני זהר בהקדמה (ז, ב).
- (15) מאזני צדק: קדושים יט, לו. וראה תקו"ז בהקדמה (ז, ב). שעה"י ככה, א ובהערה 4. תו"ח שמות [הוצאת קה"ת – תשס"ג] יד, א. פיה"מ עח, רע"א.
- (16) וצדק מלאה ימינך: תהלים מח, יא.
- (17) מכלכל חיים בחסד: תפלת שמו"ע.

וזהו רני ושמחי בת ציון שהנביא מנחם לכנ"י שאף שהוא עתה בזמן הגלות בחי' בת ציון אעפ"כ תתעלה לע"ל להיות נמצא בה בחי' רננה ושמחה והענין הוא דהנה כתיב כי⁴³ מלך אלהיך ציון שציון נק' בחי' מלך היא מדת מלכותו ית' המתלבשת בבחי' מקום זמן להחיות את כולם כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור וגו' ולזאת נק' בחי' ציון מלשון אות וסימנא כמ"ש ציון⁴⁴ המצויינת כו', והיינו כדכתיב נעשה⁴⁵ אדם בצלמינו כדמותינו פי' שיש למעלה בחי' צל"ם ודמות שמדת מלכותו ית' נקראת בחי' דמות העליון שהיא בחי' האות והסימן של התורה והמצות שלמעלה שנחקקו בה בבחי' דמות וציון

- (33) רמ"ח פקודין . . רמ"ח אברין: ראה תיקוני זהר ת"ל (עד סע"א). וראה תניא ר"פ כ"ג.
- (34) שלשה דברים שהעולם עומד: ראה אבות פ"א מ"ב.
- (35) חסד דרועא ימינא: תיקוני זהר בהקדמה (ז, א).
- (36) בת"ת שכנגד כולן: סוף מס' פ"אה.
- (37) דאורייתא מחכמה נפקא : זהר בשלח סב, א. יתרו פה, א. רע"מ משפטים קנא, א.
- (38) בכל נפשך: ואתחננו ו, ה.
- (39) אין עומדין להתפלל לא מתוך שחוק :
- ברכות לא, א.
- (40) שמחה של מצוה . . לדבר הלכה: שבת ל, א.
- ב. פסחים קי, א.
- (41) בשמחה וטוב לבב מרוב כל: תבוא כה, מז.
- (42) כבריייתו של עולם: שבת עז, ב.
- (43) כי מלך אלקיך ציון: ראה ישעי' כד, כג.
- (44) ציון המצויינת: לשון הושענא אבן שתי' (ליום ב').
- (45) נעשה אדם בצלמינו כדמותינו: בראשית א, כו.

מל' ית' להנברא פרטי זה דהיינו כמה יומשך לו במדה בחי' קבלת עול מ"ש אם רב או מעט כפי זכותו אם ראוי לגילוי רב או מעט כ"ז נמדד הכל במאזניים דלעילא הם תרין סמכין קשוט במשקל ופלא ושיעור ומדידה ולכך נק' מאזני צד"ק שהם המשקל והמדה של הצד"ק שיומשך בשיעור ומדה לכאור"א לפום שיעורא דיליה כפי הראוי לו כו' כנ"ל וד"ל.

ולזאת מאחר שבחי' צדק עליון מקור החיים של הנפעלים עליונים ותחתונים לכך ירננו המלאכים תמיד את בחי' צדקת"ך בבחי' שירה ורננה בכלות הנפש בהשתוקקות נפלאה לכלל במקור החיים ב"ה, והיינו שכל סדרי ההשתלשלות הוא הכל בבחי' עילה ועלול, שכל עלול תשוקתו נפלאה להדבק בעילתו מקורו וליכלל בו כנודע, וז"ש מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור פי' שמדת¹⁸ מלכותו ית' בחי' צדק עליון היא מקור הזמן ומקום שמתפשטת על כל עולמות שזהו בחי' גדולתו ית' בבחי' המקום ובכל דור ודור שזהו התפשטות גדולתו ית' בבחי' הזמן וכמ"ש ד' מלך ד' מלך ד'¹⁹ ימלוך וגו' שהוא בבחי' סדר הזמן ומקום, אבל עצמותו ית' מרומם לבדו מבחי' סדר הזמן והמקום כי אני²⁰ הוי"ה לא שניתי כתיב, ומאחר שבצעמו ית' הוא מרומם לבדו לכך א"א להתפשט החיות של הנפעלים ממהותו ועצמותו ית' זולתי משם כבוד מלכותו ית' שמתלבש תוך כ"ע בבחי' מקום וזמן להחיות את כולם וזהו מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכ"ל דור ודור וכנ"ל וד"ל.

אך הנה כתיב זכר רב טובך יביעו ואח"כ וצדקת"ך ירננו, והיינו שאף זאת שיומשך בחי' מדת מלכותו ית' המחי' את כולם מעצמותו ית' מוכרח להיות כמה וכמה מיני צמצומים אין חקר כלל והצמצומים אלו נק' בשם רב טובך כענין שנאמר אמרו²¹ צדיק כי טוב וגו', שמצטרך להיות רב טובך רבוא רבבות צמצומים עליונים עד שיוכל להיות בחי' צדקת"ך זכ"ר בעלמא מרב טובך המה יביעו ואח"כ וצדקת"ך ירננו כנ"ל וד"ל.

וזקו רננה ברמשא דייקא כדכתיב נפשי²² אויתיך בלילה דייקא, פי' שעיקר ההשתוקקות הוא כשנעדר האור והגילוי של אור א"ס ב"ה בהם שהוא מסתתר מהם בבחי' העלם והסתור וישת²³ חושך סתרו שאזי צמאה²⁴ נפשם בכלות הנפש בהשתוקקות נפלאה אל גילוי אור א"ס ב"ה הנעדר מהם וא"א להם להשיגו שהם כחולת אהבה ומרננים ברננה במרירות מאד מהעדר השגתם אותו ית' שאו' איה

18 שמדת מלכותו . . . מקור הזמן: ראה גם שער היחוד והאמונה פ"ז.
19 דימלוך: שמות טו, יח. וראה זח"א לד, א.
20 אני הוי"ה לא שנית: מלאכי ג, ו.
21 אמרו צדיק כי טוב: ישעי' ג, י.

מקום כבודו להעריצו כו' וזהו נפשי אויתיך בלילה דוקא שאז תגדל הצמאון וההשתוקקות הנפלאה בבחי' רננה בכלות הנפש ממש. וכמ"כ הוא בנשמות ישראל שלמטה בעבודה²⁵ שבלב זו תפלה שבפסוקי דזמרה שמב"ש עד ישתבח כו' שנק' שערי זמרה שהם שירות ותושבחות של דוד המלך ע"ה שהוא בחי' הרננה להרים קול זמרה בהשתוקקות נפלאה אל עצמות אור א"ס ב"ה להיות נכספה וגם כלתה נפשו בצמאון גדול בגבורות רשפי אש ושלחבת עזה אליו ית' והוא ע"י התבוננות ברוממותו ית' איך שלגדולתו אין חקר והחיים של כל הנפעלים עליונים ותחתונים אשר אין להם מספר כלל מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין הוא הכל מבחי' שם כבוד מלכותו ית' המחיה את כולם ומתפשטת בכל עולמות ובכל דור ודור אבל עצמותו ית' מרומם ונשגב לבדו ומתנשא מימות עולם, אי לזאת תכלה נפש כל חי אליו ולא למדותיו ית' באהבה רבה וצמאון גדול, וזהו רננה ברמשא כמ"ש נפשי אויתיך בלילה בהיות עצמותו ית' המרומם לבדו לית מחשבה תפיסה ביה כלל כי ישת חשך סתרו ולזאת מהעדר האור והגילוי שלו ית' תשתוקק הנפש בצמאון גדול מאד בבחי' רננה במרירות וחולת אהבה כנ"ל.

אך בק"ש²⁶ נאמר תחלה בחי' יחודא עילאה ויחודא תתאה ואח"כ ואהבת²⁷ את הוי"ה אלקיך שזהו בחי' הרננה ברמשא כי נפשי אויתיך בלילה בכלות הנפש שבק"ש ואח"כ נאמר והיו²⁸ הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך וגו' פי' שזהו ענין השמחה בצפרא כמ"ש עבדו את ה' בשמחה דהיינו שבאמת ע"י ההעלאה מלמטה למעלה בגבורות רשפי אש וצמאון גדול אליו ית' א"א להשיגו כלל בשום אופן דלית²⁹ מחשבה תפיסא ביה כלל וישתאר לעולם בבחי' מדת לילה וחשך אך המאציל ב"ה המרומם לבדו הוא משפילי³⁰ לראות בשמים וארץ בשוה דקמי' כחשיכה³¹ כאורה מעלה ומטה גשמיות ורוחניות ארץ ושמים שוים בהשואה אחת שאף הרוחניות לגשמיות נחשב נגדו ולכך כולם שוים קמיה בערך הביטול כלא חשיבא הוה ומשוה קטן וגדול ואין יתרון לגדול על הקטן נגדו כלל כנודע. ולזאת יוכל להמשיך בחי' גילוי אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה מטה, וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי³² מי שאנכי בחי' עצמות אור א"ס ב"ה מצוך היום על לבבך שנמשך בחי' גילוי עצמות אור א"ס ב"ה למטה מטה להתלבש בתורה ומצות שנמשכים מחכמתו ורצונו ית' כנודע וזהו ודברת במ וגו'.

25 דעבודה שבלב זו תפלה: ראה ספרי (ופרשי"י) עקב יא, יג. תענית ד, סע"א. רמב"ם ריש הל' תפלה.
26 בק"ש . . . יחודא עילאה ויחודא תתאה: זהו בראשית יח, ב.
27 ואהבת את הוי"ה אלקיך: ואתחנן ו, ה.
28 והיו הדברים האלה: ואתחנן ו, ו.
29 דלית מחשבה תפיסא ביה כלל: תקו"ז בהקדמה.
30 משפילי לראות בשמים וארץ: ע"פ תהלים קיג, ו.
31 כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
32 אנכי מי שאנכי: ראה זהר ח"א קסז, ב. לקו"ת להאריז"ל תולדות כו, יט. וראה תניא מהדו"ק ספמ"ט (ע' תו).